

Sygn. akt V U 133/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2019 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Romuald Kompanowski

Protokolant: sekr. sądowy Anna Sobańska

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2019 r. w Kaliszu

odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 16 stycznia 2019 r. Nr (...)

w sprawie M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

Oddala odwołanie

UZASADNIENIE

Decyzją z 16 stycznia 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił M. W. prawa do emerytury dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach albowiem wnioskujący o świadczenie nie wykazał na dzień 1 stycznia 1999 r. wymaganego co najmniej 25-letniego okresu ubezpieczenia. Organ rentowy odmówił tym samym uznania wnioskodawcy okresu pracy najmniej w gospodarstwie rolnym J. U. od 9 lutego 1972 r. do 20 października 1975 r.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył M. W. wnosząc o zmianę przedmiotowej decyzji ZUS poprzez przyznanie mu prawa do emerytury powołując się na wykonywaną stale pracę najemną w gospodarstwie rolnym we wskazanym wcześniej okresie.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący M. W. urodził się (...) W czerwcu 1972 roku ukończył szkołę podstawową. Po ukończeniu szkoły podstawowej, odwołujący od września 1972 r. rozpoczął naukę w (...) Szkole (...) w K. w zawodzie mechanik. Odwołujący uczestniczył w zajęciach w tej szkole w każdym tygodniu od poniedziałku do soboty w godzinach od 8-ej do 13-ej. W czerwcu 1975 r. odwołujący ukończył naukę w tej szkole.

dowód: zeznania odwołującego, oświadczenie k.17 akt ZUS

27 października 1975 r. odwołujący podjął zatrudnienie w Fabryce (...) w Ś. i pracował tam do 17 lipca 1976 r. Kolejnym pracodawcą odwołującego były Zakłady (...) w K.. Odwołujący podjął tam pracę 25 sierpnia 1976 r. i z przerwą na odbywanie zasadniczej służby wojskowej w latach 1977 – 79 pracował tam do października 2010 r.

/ bezsporne /

Odwołujący w okresie pobierania nauki w szkole zawodowej wykonywał w okresie nasilonych prac polowych przypadającym w porze letniej prace przy pieleniu i zbiorze plonów w gospodarstwie rolnym o powierzchni 6,26 ha położonym w Z. należącym do J. U..

dowód: zeznania świadków: Z. L. i K. F.,

zeznania odwołującego

W gospodarstwie oprócz J. U. mieszkała tylko jego żona. Małżonkowie dzieci nie mieli. W gospodarstwie z inwentarza były 3 krowy, od 6 do 7 sztuk owiec, trzoda chlewna w zmiennej ilości oraz 1 koń. Sprzęt rolniczy gospodarstwa to podstawowe narzędzia przystosowane do konia takie jak wóz, pług, radło, brona siewczarnia, kierat (manyz).

dowód: zeznania świadków jak wyżej.

Poza badanym okresem odwołujący legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. okresem ubezpieczenia wynoszącym 23 lata i 13 dni. Uznany okres pracy w warunkach szczególnych na ten dzień to 19 lat 10 miesięcy i 28 dni.

/ bezsporne /.

Dokonując powyższych ustaleń, sąd dał wiarę zeznaniom świadków: Z. L. i K. F. ale za wyjątkiem tej części zeznań tych osób, w której zawarte są twierdzenia o codziennym wykonywaniu przez odwołującego pracy w gospodarstwie rolnym U. albowiem każdy ze świadków z racji wykonywania własnych zajęć (świadek L. własnej pracy najemnej świadczonej w systemie dwuzmianowym a świadek F. własnej pracy w gospodarstwie swoich rodziców) nie miał sposobności poczynić odpowiednich spostrzeżeń co do rozpoczynania i kończenia pracy przez odwołującego. Świadców przyznawali, iż nie widywali codziennie odwołującego. Świadek F. z racji rozpoczynania i kończenia najpierw nauki a potem pracy w porach zbiegających się z porą rozpoczynania i kończenia pracy przez odwołującego (poza okresami nasilonych prac polowych) nie mógł widzieć prac wykonywanych przez odwołującego. Zresztą świadek przyznał, iż z uwagi na codzienne wyjazdy do szkoły i odległość między obydwoma gospodarstwami oraz przedzieleniem gospodarstw przez dwie zagrody, nie wiedział czy odwołujący pracuje w gospodarstwie. Powyższe elementy prowadzą do zanegowania początkowych zeznań tego świadka o codziennej pracy odwołującego w gospodarstwie U. jako wiarygodnego materiału dowodowego.

Brak wiedzy kolejnego świadka – Z. L. o osobach zatrudnionych w badanym gospodarstwie rolnym w charakterze pracownika stałego poza odwołującym wskazuje na wyłącznie epizodyczne spostrzeżenia odnoszące się wyłącznie do osoby odwołującego. Zatem skoro świadek rzekomo codziennie bądź wielokrotnie widział przy pracy w gospodarstwie odwołującego to z taką samą częstotliwością winien widzieć osobę poprzednio przed odwołującym jak i po odwołującym stale wykonującą pracę w gospodarstwie. Zatem świadek ten dysponował spostrzeżeniami incydentalnymi bądź opartymi na informacjach innych osób co w konsekwencji nie mogło sprawić o uznaniu tych zeznań za wiarygodny materiał dowodowy potwierdzający stały charakter pracy.

Sąd nie dał wiary zeznaniom odwołującego w omawianym zakresie albowiem twierdzenia o konieczności wykonywania stałej pracy najemnej w badanym gospodarstwie rolnym z uwagi na konieczność pomocy w utrzymaniu rodziny nie znajduje uzasadnienia wobec twierdzeń odwołującego zawartych w jego zeznaniach o braku oczekiwań ze strony rodziców na finansowy udział w kosztach utrzymania po tym jak odwołujący podjął stałe zatrudnienie poza rolnictwem.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12. 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącymi pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ustawy.

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa wyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Osoby urodzone po dniu 31 grudnia 1948 r. w myśl uregulowania zawartego w przepisie art. 184 ust. 1 cytowanej ustawy mogą nabyć prawo do emerytury na powyższych warunkach po osiągnięciu wieku określonego w art.32 ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. osiągnęli:

- okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszący

co najmniej 15 lat oraz

- okres składkowy i nieskładkowy wynoszący w przypadku mężczyzn co najmniej 25 lat.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 15.11.1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15-go roku życia w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy.

Analizując przedstawiony w sprawie materiał dowodowy, Sąd uznał, iż odwołującego w latach 1972 - 75 nie łączył z J. U. stosunek pracy albowiem odwołujący wykonywał na rzecz gospodarstwa tych osób co najwyżej dorywcze prace przypadające w okresach nasilonych prac polowych. Wśród takich prac wymienić można prace przy zbiorach plonów w czasie żniw czy przy zbieraniu ziemniaków. Czasokres takich prac w ciągu roku kalendarzowego nie przekracza każdorazowo kilkunastu roboczo dni. Osoby zamieszkałe na wsi nie zawierały z rolnikami prowadzącymi gospodarstwa rolne umów o pracę, których przedmiotem byłoby wykonywanie prac przypadających w porze żniw czy zbioru ziemiopłodów. Między osobami wykonującymi takie prace a rolnikami nie dochodziło do powstania stosunku pracy nawet jeżeli zawarcie porozumienia następowało w formie ustnej albowiem umowy takie zawierały elementy typowe dla umów prawa cywilnego.

Rozróżnienie umowy o pracę i umowy prawa cywilnego nie opiera się na kryterium rodzaju wykonywanych czynności, bo te same czynności mogą być wykonywane w ramach różnych stosunków prawnych - lecz na sposobie ich wykonywania.

Umowa zlecenia z reguły określa rodzaj wykonywanych czynności i w zasadzie nie może polegać na pozostawianiu w dyspozycji zlecającego i wykonywaniu, stosownie do jego potrzeb, czynności zleczanych na bieżąco. W sposobie wykonywania zatrudnienia przez odwołującego charakterystyczne było, że zgłaszał się do pracy, w celu wykonywania z góry określonych czynności. W tym zakresie podporządkowanie miało w sobie cechy zwykłej koordynacji wykonania z góry określonych czynności.

Sposobowi wykonywania prac brak było cechy ciągłości, znamiennej dla stosunku pracy, a w każdym razie istniejące dowody nie pozwalały na jej ustalenie. Istota ciągłości świadczenia pracy tkwi w tym, że zobowiązanie pracownika nie polega na jednorazowym wykonaniu pewnej czynności lub na wykonaniu ich zespołu składającego się na określony rezultat, lecz wiąże się z wykonywaniem określonych czynności w powtarzających się odstępach czasu, w okresie istnienia względnie trwałej więzi prawnej łączącej pracownika z pracodawcą (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia

22 grudnia 1998 r. I PKN 517/98 OSNAPiUS 2000/4 poz. 138). Prace odwołującego - były krótkotrwałe, wykonywane w czasie porach nasilonych prac rolniczych.

Zatrudnienie odwołującego charakterze pracownika najemnego jest niewiarygodne z racji wielkości gospodarstwa tak pod względem wielkości powierzchni gruntów (niewiele ponad 6 ha) jak i ilości inwentarza w tym gospodarstwie (3 sztuki bydła, kilkanaście sztuk trzody chlewnej, drób w różnej ilości). Powyższe wielkości pozwalają na zakwalifikowanie gospodarstwa jako drobnotowarowego. Zapotrzebowanie w takim gospodarstwie na siłę roboczą spoza gospodarstwa nie występuje stale; ogranicza się tylko do okresów nasilonych prac polowych przy założeniu, że większość takich prac wykonywana jest ręcznie z użyciem sprzętu konnego bądź z niewielkim wykorzystaniem sprzętu mechanicznego. Nie było więc potrzeby stałego zatrudnienia pracownika najemnego w warunkach gdy wielkość takiego gospodarstwa jak badane nie wymagała – poza okresami nasilonych prac polowych – wykonywania prac w przez całą dniówkę.

W tych warunkach z braku u odwołującego wymaganego okresu zatrudnienia odwołanie jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu.